

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Михалко Олександр Григорович

аспірант спец. 204 ТВППТ

Сумський національний аграрний університет

ORCID ID: 0000-0002-0736-2296/ G-2305-2018

Email: snau.cz@ukr.net

В роботі проведено вивчення сучасного стану галузі свинарства в Україні та світі. Зокрема, було досліджено поточний рівень розвитку виробництва свинини як в загальному плані – по окремих країнам-виробникам, так і більш детально – по Україні. Було висвітлено економічне середовище та державна політика щодо вирощування свиней, виробництва м'яса та формування кон'юнктури ринку свинини. Зосереджуючись на поточній ситуації, в статті також розглянуто тенденції майбутнього розвитку вітчизняного свинарства. В роботі окремо вказано основні причини проблемних питань, що є актуальними дотепер та дестабілізують галузь, стримуючи її розвиток. Крім того авторами окреслені шляхи виходу із сьогоднішньої кризи та намічені перспективні напрями роботи виробників свинини на майбутнє. Матеріалом для дослідження слугували праці сучасних науковців, дослідників та експертів у галузі свинарства, статистичні збірники та бази даних, які були узагальнені, проаналізовані, порівняні в розрізі актуальності наукових поглядів, показників виробництва свинини, зміни поголів'я свиней, динаміки та структури показників функціонування ринку свинини. Встановлено, що свинарство в світі перебуває в стані відновлення після тимчасової кризи, яка була спричинена глобальним поширенням африканської чуми свиней та пандемії COVID-19. Світове виробництво свинини характеризується зростанням як обсягів, так і цін на продукцію, перебуваючи в стані високо-конкуренційної боротьби, трансформації технологій, інноваційного прогресу. Одночасно галузь свинарства в Україні знаходиться в стані незначної стабілізації після тривалого глибокого занепаду та повільної адаптації до динамічних змін внутрішньої та зовнішньої макроекономічної, конкурентної і епізоотичної обстановки, впровадження нових технологій, нових вимог до якості продукції та способів ведення господарства та змін споживчих настроїв. Вважаємо необхідні кроки з реанімації та інтенсифікації галузі свинарства в Україні варто почати з посилення інвестиційної та інноваційної активності, відродження селекційно-плеємної роботи і модернізації сільськогосподарських підприємств та домогосподарств в техніко-технологічному, санітарному, екологічному аспектах в рамках загальногалузевого інтеграційного процесу.

Ключові слова: свинарство, виробництво м'яса, поголів'я свиней, африканська чума свиней, ринок свинини

DOI: <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2021.3.9>

Свинарство – провідна галузь тваринництва, яка займається розведенням свиней з метою забезпечення населення високоенергетичним білковим продуктом харчування, а саме м'ясом [60].

Світовий тваринницький сектор дуже динамічний. Сучасне свинарство, як його складова, характеризується інтенсивним розвитком, застосуванням передових енергозберігаючих технологій, зростанням виробничих потужностей, постійним підвищенням продуктивності тварин, що забезпечує стійке збільшення виробництва свинини. Пріоритет розвитку цієї галузі зберігається завдяки таким важливим біологічно-господарським особливостям свиней, як всеїдність, багатоплідність, економічне використання кормів, придатність продукції забою для різноманітних кулінарних виробів повсякденного споживання та тривалого зберігання [52, 13].

За останній час у багатьох країнах світу та в Україні включно відбулися суттєві зміни як в поголів'ї і структурі стад свиней, так і в обсягах та структурі виробництва свинарської продукції взагалі. Як і раніше в рішенні м'ясної проблеми свинина займає перше місце в Україні та світі. І хоча свинарство в Україні – традиційна, стала галузь, все ж виробництво свинини відображає і підхоплює основні світові тенденції до скорочення поголів'я та обсягів її виробництва, впливу АЧС на внутрішній ринок та експортно-імпорتنі операції та конкуренцію з іншими підгалузями тваринництва. Кон'юнктура ринку свинини, ключові виробники та технології виробництва змінюються як під впливом обставин, так науково-технічного прогресу. За останні десятиріччя в світовій

галузі свинарства відбулися істотні зміни, паралельно вітчизняна галузь також поступово оновлювалась і реформувалась в слід за глобальною з певним відставанням та своїми локальними особливостями.

Дослідження сучасного стану розвитку свинарства в Україні в рамках основних світових тенденцій в цій галузі є **актуальними** в час глобальних змін і перетворень тваринницького сектору економіки.

Метою статті є дослідити стан свинарства та вивчити його характерні особливості і тенденції розвитку в Україні та світі, виділити проблемні питання та визначити шляхи підвищення ефективності та конкурентоспроможності галузі.

Матеріали та методи досліджень. Матеріалом для роботи взято наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які досліджували стан галузі свинарства в Україні та світі протягом останніх десятиліть. Методом дослідження є аналіз та порівняння показників розвитку виробництва свинини, зміни поголів'я свиней, динаміки та структури показників функціонування ринку свинини як на світовому, так і на державному рівнях. Методи теоретичного узагальнення та монографічний використовували для поглибленого дослідження особливостей розвитку свинарства, визначення резервів покращення роботи галузі.

Результати досліджень. Починаючи з моменту одомашнення, свині мали важливе значення у всьому світі в якості джерела харчування. Сьогодні свинина продовжує відігравати важливу роль в раціоні людини як одного з головних джерел енергії та високоцінного білка тваринного походження. Свині мають високу пристосованість до різних

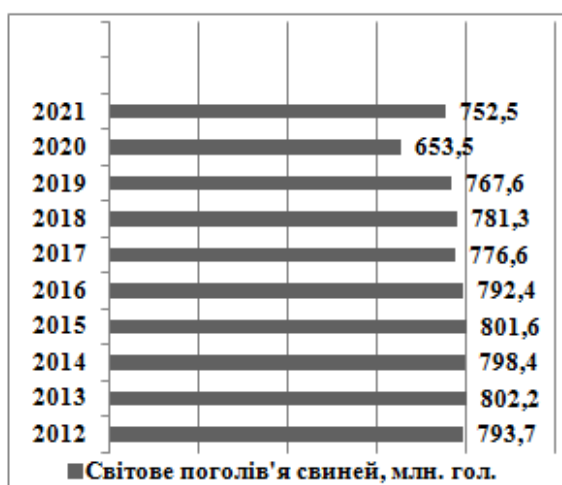
кліматичних умов, легко адаптуються і до сухого, і до вологого типу годівлі з використанням як зернових кормів, так і зеленої маси [47].

Попит на продукти свинарства значною мірою зумовлено зростанням чисельності населення, його платоспроможністю, що й спонукало до нарощення виробництва м'яса у світі за останні три десятиліття майже втричі [18]. Так, у структурі світового виробництва м'яса частка свинини є найбільшою – 38,7–39,7 %, м'ясо птиці займає друге місце – 29,3 %, на третьому – виробництво яловичини – близько 25,0 %, а на частку баранини припадає 4,8 %. Однак в Україні у загальному споживанні м'ясних продуктів свинина посідає друге місце з часткою – 32,0 % [40].

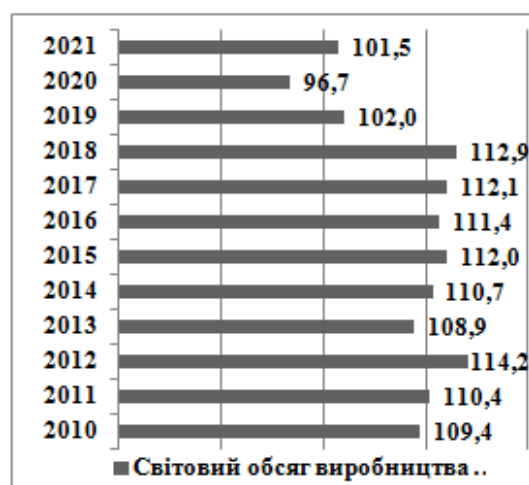
Світові ринки свинини стають все більш конкурентоспроможними, рухаючись по вектору глобалізації в рамках міжнародних угод про вільну торгівлю країн-виробників. В останнє десятиліття було відмічено значний ріст виробництва свиней в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, тоді як їх поголів'я у США та Європейському союзі зростає повільно

або залишається стабільним [80]. Серед ключових країн глобального ринку свинини – ЄС, США, Канада, Бразилія. Ці країни продукують понад третину світового виробництва свинини і є її ключовими експортерами. Окремо варто виділити азійські країни, зокрема, Китай, Японію, В'єтнам, Корею, Філіппіни, оскільки ємність цих ринків відповідає понад половині світового споживання свинини.

Загальна тенденція зміни поголів'я свиней у світі за останні десять років не відрізнялась занадто динамічним зростанням чи спаданням і лише за останні 3 роки була помітно негативною, що свідчить про вплив на галузь свинарства глобальних дестабілізуючих факторів (мал. 1). Динаміка світового обсягу виробництва свинини, будучи показником прямо залежним від розміру світового поголів'я свиней, характеризується аналогічними змінами в його тенденції розвитку і демонструє подібну 10-ти річну стабільність з помітним спадом на кінець другої декади століття (мал. 2).

Мал. 1. Динаміка світового поголів'я свиней за 2012-2021 роки

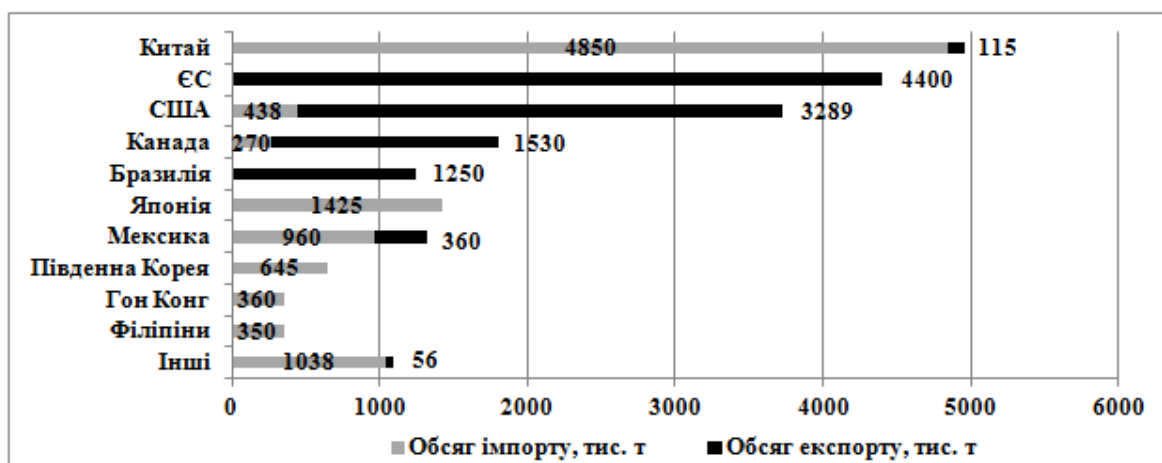
Мал. 2. Динаміка світового обсягу виробництва свинини за 2010-2021 роки

Проте, починаючи з 2021 року загальна кількість свиней у світі почала відновлюватись і склала близько 752,5 млн. гол., що більше ніж у 2020 році на 99,0 млн. гол., однак, менше ніж 2019-му на 15 млн. гол. [77].

Такою ж була ситуація і з виробництвом свинини в світі, обсяг якого після незначного щорічного нарощування протягом десятиліття зазнав помітного спаду в 2019-2020 роках і потім набув тенденції до відновлення у 2021 році (мал. 2). Таким чином, загальний світовий обсяг виробництва

свинини у 2021 році склав 101,48 млн. т., проти 2020 року із обсягом в 96,7 млн. т. та проти 2019-го року з обсягом 102,03, млн. т. [77].

Незважаючи на скорочення виробництва у 2020 році, світовий експорт свинини зростає другий рік поспіль (мал. 3). Найбільшими експортерами свинини за 2021 рік були ЄС – із 44,0 млн. т., США – із 32,9 млн. т., Канада – із 15,3 млн. т., Бразилія – із 12,5 млн. т., Мексика – із 3,6 млн. т. та Китай – із 1,15 млн. т.

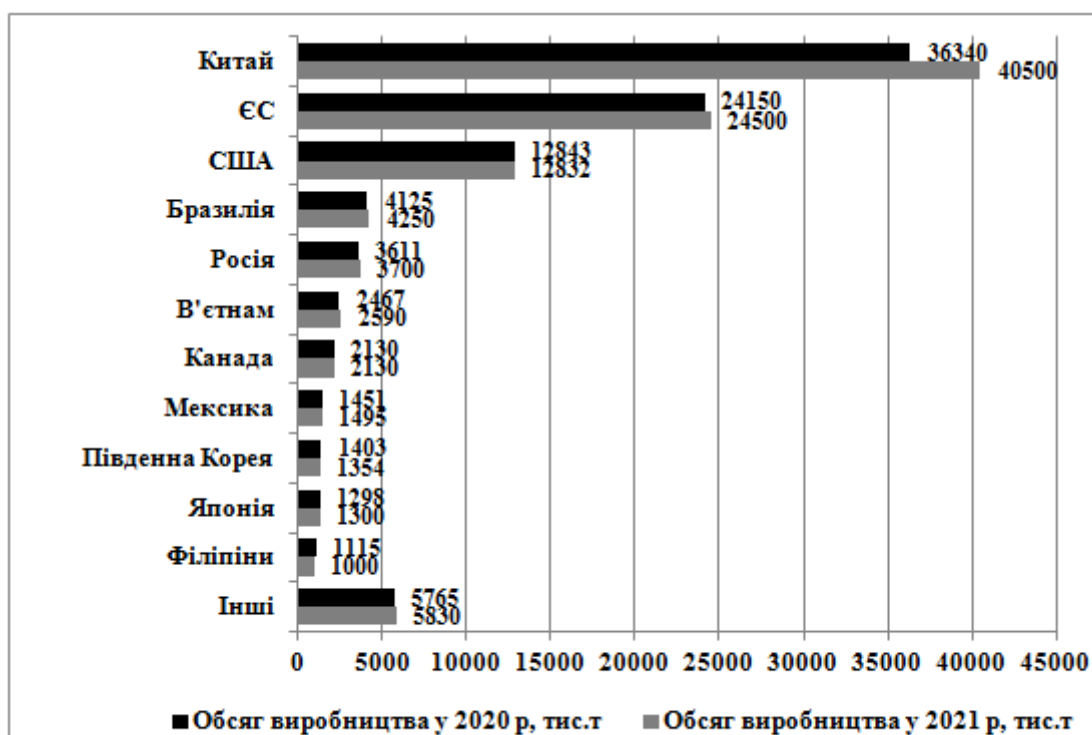

Мал. 3. Структура світового імпорту та експорту свинини у 2021 р.

В той же час у 2021 році найбільше імпортували свинину в Китаї – 48,5 млн. т., в Японії – 14,3 млн. т., в Мексиці – 9,6 млн. т., в Південній Кореї – 6,5 млн. т., в США – 4,4 млн. т., в Гонконгу – 3,6 млн. т., на Філіппінах – 3,5 млн. т. та в Канаді – 2,7 млн. т. [77].

Безумовно світовим лідером виробництва свинини є Китай, який після різкого спаду попередніх двох років, що були спровоковані розповсюдженням АЧС та зниженням

попиту внаслідок пандемії COVID-19, зміг відновити його обсяг у 2021 році до 40,50 млн. т., що на 4,16 млн. т. більше відносно попереднього року (мал. 4). Він стрімко наростив розмір поголів'я свиней до 406,5 млн. гол. (мал. 5) та імпорту свинини при незначному зростанні внутрішнього попиту на неї, стимулювавши продовження минулорічного падіння цін за 1 кг м'яса від 5,6 дол. до 2,0 дол. (мал. 6) у 2021-му році [5].

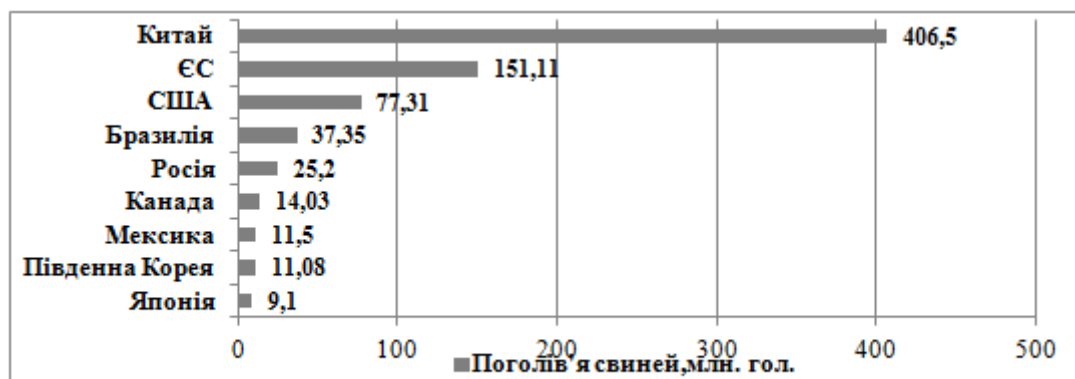

Мал. 4. Динаміка виробництва свинини окремими країнами за 2020-2021 роки

Швидко зростаюча економіка Китаю забезпечила своїм громадянам вищу купівельну спроможність, що призвело до швидкого розширення китайської свинарської промисловості за останні десятиліття. У всьому світі Китай споживає найбільшу кількість свинини і вважається, що ця тенденція збережеться [71].

Ринок свинини в ЄС в 2021 році характеризувався

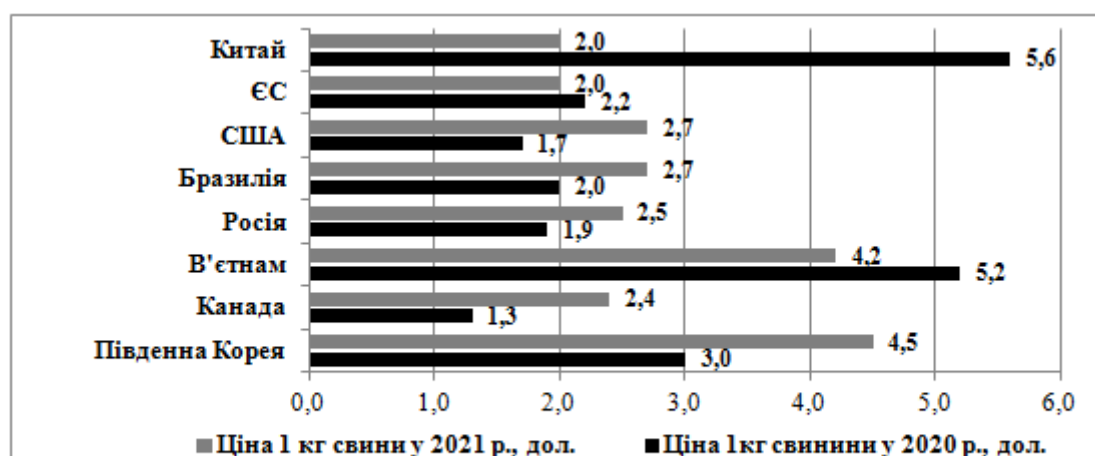
незмінним рівнем внутрішнього виробництва – 24,5 млн. т. та сукупним розміром поголів'я в 151,11 млн. гол. (мал. 5), відзначившись постійним зростанням внутрішнього попиту та стрімким підвищенням обсягів експорту, що, однак, не вплинуло на падіння середньої ціни за 1 кг забійною масою, яка знизилась із 2,2 дол. на початку року до всього 2,0 дол. на кінець (мал. 6).

Мал. 5. Структура поголів'я свиней окремих країн у 2021 році

Дещо інша ситуація склалася в Північній Америці, де у США внутрішнє виробництво свинини пішло на спад, знизившись до 12,8 млн. т. із сукупним розміром поголів'я в 77,31 млн. гол. (мал. 5), а внутрішній попит навпаки незнач-

но зріс при незмінному рівні експорту, що спровокувало підвищення середньої ціни з 1,7 дол. до 2,7 дол. за кг м'яса на кінець 2021 року (мал. 6).

Мал. 6. Динаміка середньої ціни м'яса за 1 кг забійною масою за окремими країнами у 2020-2021 роках

В той же час у Канаді виробництво не відзначилось зростанням, склавши 2,1 млн. т., а обсяг поголів'я свиней склав 14,03 млн. гол. (мал. 5), проте, експорт значно підвищився, піднявши середню ціну за 1 кг м'яса від 1,3 дол. в січні до 2,4 дол. в травні 2021 року (мал. 6).

В Південній Америці Бразилія стабільно нарощувала виробництво до 4,25 млн. т., маючи поголів'я розміром в 37,35 млн. гол. (мал. 5), надлишок якого в 2021 році експортувався збільшеними об'ємами, а внутрішнє споживання залишилось на минулорічному рівні, що стримало зростання середніх цін за 1 кг м'яса в діапазоні від 2,0 на початку до 2,7 дол. на кінець року (мал. 6).

Ситуація на ринку свинини в Росії в загальному залишилася на минулорічному рівні як за виробництвом – 3,7 млн. т., при поголів'ї в 25,2 млн. гол. (мал. 5), так і за обсягами внутрішнього споживання та експорту, лише цінова планка піднялася від 1,9 дол. до 2,5 дол. протягом року.

В'єтнам повторив шлях Китаю, також збільшивши і виробництво – до 2,59 млн. т. і імпорту свинини, що відповідно знизило ціну, але в дещо менших масштабах – від 5,2 дол. до 4,2 дол. за кг м'яса відносно попередніх періодів (мал. 6) [5].

Японія є найбільшою у світі країною-імпортером сви-

нини, хоча вона також виробляє її не мало. В країні було відзначено стабільне виробництво свинини, на рівні майже 1,3 млн. т. та зафіксований обсяг поголів'я в 9,1 млн. гол. (мал. 5), при цьому імпорту свинини виріс за звітний період на 3,7%, досягнувши 9,6 млн. тон. (мал. 4). Ціни протягом останніх 12 місяців постійно спадали. Японська галузь свиначарства стикається з вагомими перешкодами у виробничих витратах та екологічними обмеженнями, що призводить до зменшення внутрішнього постачання та створює ситуацію, коли країна повинна імпортувати значну кількість свинини для споживання населення [71].

Південна Корея в 2021 році відзначилась одночасним скороченням імпорту та виробництва до 1,35 млн. т., при поголів'ї в 11,8 млн. гол. (мал. 5), що мало наслідком зростання середньої ціни від 3,0 до 4,5 дол. за 1 кг м'яса (мал. 6) [5].

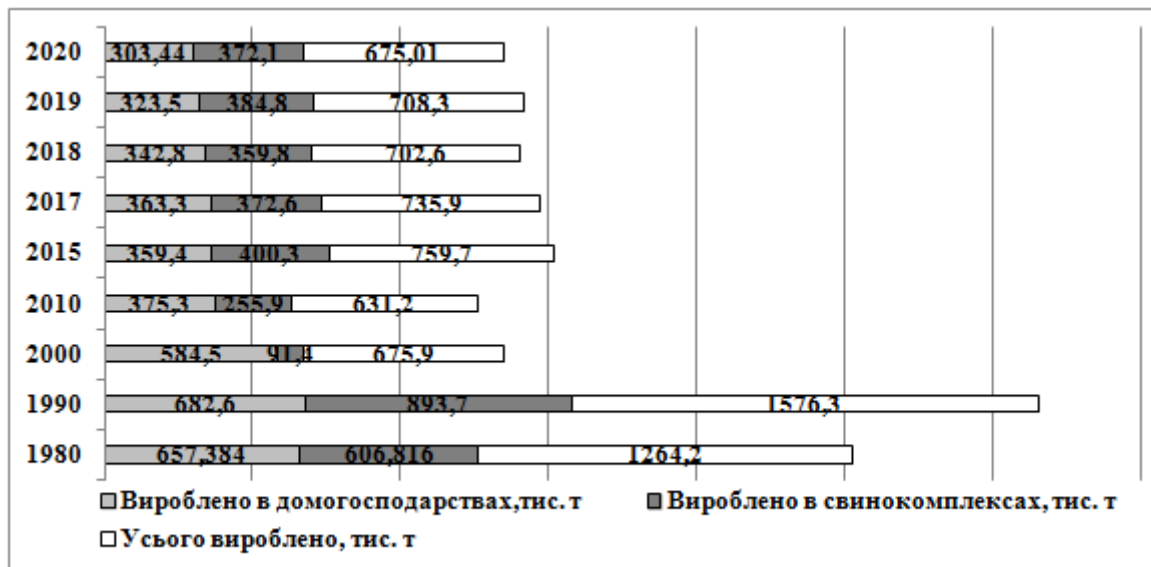
Свинарство в Україні є традиційною галуззю тваринництва та відіграє важливу роль у забезпеченні населення м'ясом, що зумовлено такими біологічними та господарськими характеристиками свиней, як всеїдність, скоростиглість та багатоплідність [43]. Воно є однією з найбільш продуктивних і скоростиглих галузей тваринництва, і відіграє важливу роль у м'ясному балансі держави

[39]. Виробництво м'яса становить невід'ємну частину вітчизняного агропродовольчого ринку, утворюючи ємне і специфічне середовище розвитку ринкових відносин [27].

Зараз в Україні розводять, в основному, 11 вітчизняних і зарубіжних порід, з яких дві є універсальні за напрямом продуктивності (велика біла і українська степова біла), три сальних (миргородська, українська степова ряба і велика чорна) та шість м'ясних (ландрас, полтавська м'ясна, українська м'ясна, дюрок, уельс і червона біло пояса). Основні породи зарубіжної селекції: ландрас, дюрок, гемпшир, п'єтрен, честерська біла [60].

На початку 70-х років минулого століття галузь набула значних масштабів розвитку. У цей період в Україні поголів'я свиней було найбільшим, держава збільшувала капіта-

льні вкладення в галузь, було визначено курс на створення спеціалізованих господарств. У 1980 році частка комплексів у загальному обсязі виробництва в суспільному секторі становила близько 20,0%. У той час спеціалізованими господарствами та міжгосподарськими підприємствами було вироблено 48,0% обсягу свинини по країні. У 1990 році галузь досягла високих результатів, у всіх категоріях господарств було вироблено 1576,3 тис. т. свинини (у забійній вазі), що на 261 тис. т. (19,8%) перевищувало показник 1980 року, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах вироблено 893,7 тис. т., або на 182,8 тис. т. (25,7%) більше (мал. 7). Виробництво свинини (у забійній масі) з розрахунку на 100 га ріллі становило 46,9 ц [38].

Мал. 7. Динаміка виробництва свинини в Україні за 1980-2020 роки

Разом із тим слід констатувати, що починаючи з 2000-го року на вітчизняному ринку свинини спостерігається дестабілізація, зокрема, скорочення поголів'я свиней та обсягів виробництва м'яса, зниження попиту та зменшення обсягів експорту. У структурі виробництва м'яса в Україні частка свинини має тенденцію до скорочення [28].

Сьогоднішнє виробництво свинини в державі перебуває в стані постійного щорічного зниження обсягів. Так, у 2020 році вироблено м'яса свиней 675,01 тис. т., що на 33,29 тис. т. або 4,69% менше відносно 2019-го року, на 27,59 тис. т. або 3,92% менше відносно 2018-го року та на 901,29 тис. т. або 57,2% менше відносно 1990 року (мал. 7). Скорочення обсягів виробництва фіксується як серед промислових товаровиробників, так і серед селянських домогосподарств. Станом на 2020 рік домогосподарствами вироблено 303,44 тис. т. м'яса, що менше ніж в 2019 році на 20,06 тис. т. або 6,2% та менше ніж в 2018 році на 39,39 тис. т. або 11,4%. Сукупний обсяг м'яса свиней, яке вироблено в свинопідприємствах становив 372,1 тис. т. у 2020 році, що менше від обсягів попереднього року на 12,7 тис. т. або 3,3%, але більше обсягів 2018-го року на 12,3 тис. т. або 3,4%.

Таким чином, рівнорозділення валового виробництва свинини між господарствами населення і сільськогосподарськими підприємствами зміщується у бік промислового сектора виробництва, що обумовлює підвищення якості

свинини, виробленої в Україні [16].

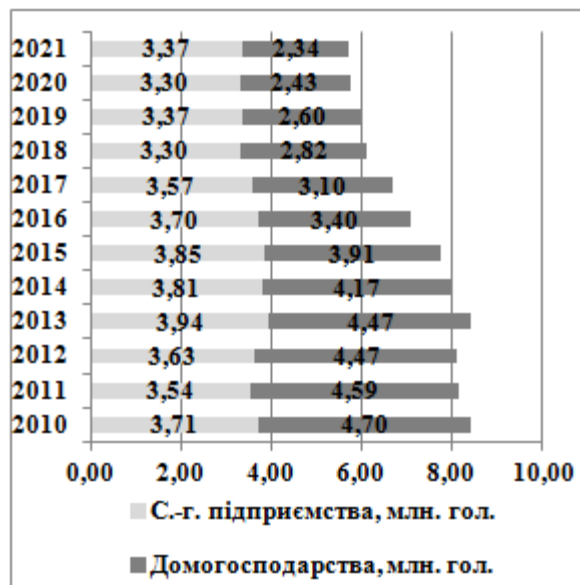
Україна на сьогодні, на жаль, не конкурує з провідними світовими країнами ні за кількістю свиней, ні за виробництвом чи споживанням свинини на душу населення з ряду причин, серед яких імпорту свинини з країн ЄС, застарілі технології, недосконалий рівень годівлі, відсутність єдиної селекційно-гібридної програми розвитку галузі тощо [8].

За останні десять років поголів'я свиней скоротилося з 7,83 млн. гол. в 2011 р. до 6,10 млн. гол. в 2021 р., що на 1,73 млн. гол. або 22,1% менше (мал. 8). У порівнянні з розміром поголів'я 1991 року скорочення склало 13,32 млн. гол. або 68,6%. Згідно з офіційною статистикою, за останні п'ять років припинили свою роботу 1 тис. свинарських господарств. Сьогодні в Україні працює 1700 свинопідприємств, в яких налічується 3,7 млн. гол. свиней. Причому тільки в 95 підприємствах поголів'я перевищує 5 тис. [17]. Відповідно до інформації Асоціації свинарів України за 2020 рік 5 найпотужніших свиногосподарств України, зокрема ПрАТ "АПКІН-ВЕСТ", СП ТОВ "Нива Переяславщини", ТЗОВ "Гудвел", ТОВ "НВП Глобинський", ПАП "Агропродсервіс" [48]. Зокрема, значного скорочення зазнало поголів'я в категорії домогосподарства, де скорочення відбулося від 4,7 млн. гол. у 2010 році до 2,34 млн. гол. у 2021 році, що на 2,36 млн. гол. або 50,2% менше. Скорочення поголів'я сільськогосподарських підприємств в порівнянні 2020 року із 2010 роком було

в кількості 0,34 млн. гол. або 9,2% (мал. 9) [17].

Мал. 8. Динаміка поголів'я свиней в Україні за 1981-2020 роки

Мал. 9. Динаміка поголів'я свиней в Україні в розрізі домогосподарств та підприємств за 2010-2020 роки

Однак, в 2021 році порівняно з аналогічним періодом 2020 року поголів'я свиней зросло на 0,38 млн. гол. або 1,6% (мал. 8). За даними статистики, у січні-червні 2021 року професійні свиногосподарства збільшили поголів'я свиней на 8,9% до 3,72 млн. гол. Проте, кількість свиней у господарствах населення станом на 1 червня 2021 року скоротилася на 8,2% – до 2,38 млн. гол. [49, 50].

На думку вчених основною причиною тривалого зменшення поголів'я свиней була складна економічна ситуація на ринку продукції свинарства, пов'язана із зниженням прибутковості підприємств, зростанням вартості енергоносіїв, зниженням купівельної спроможності населення, відсутністю дієвої державної підтримки, зростанням дешевого імпорту свинини та скорочення її експорту. Іншою не менш важливою причиною стагнації галузі стала африканська чума свиней, яка примусила товаровиробників, особливо середніх і малих сільськогосподарських підприємств, скорочувати поголів'я або внаслідок виявлення збудників хвороби, або проводити забій завчасно, щоб не втратити активи [30]. Перший випадок цього захворювання в Україні зареєстрували 2012-го. Станом на кінець 2019 року – 509 спалахів, унаслідок яких було ліквідовано понад 300 тис. свиней. У тому числі 85 спалахів (або 17,0%) зареєстровано на промислових підприємствах. При чому в державі відсутня компенсація свиногосподарствам (юридичним особам) у випадку ураження АЧС та втрати поголів'я. Основною причиною поширення вважається низький рівень біобезпеки свиногосподарств по ланцюгу виробництва свинини загалом, а також недосконала система ветеринарного контролю. Вагомим дестабілізуючим фактором встановлено також низький рівень селекційно-плеїмної роботи [12].

Встановлено, що серед основних проблем, які впливають на виробництво свинини можна виділити проблеми з кормовою базою (переважно концентрованими зерновими кормами), різким ростом пропозиції на споживчому ринку

дешевого м'яса птиці (вітчизняного і імпортного), нелегальним імпортом м'яса, низьким рівнем дотацій та інвестицій у свинарство, а також високим рівнем кредитних ставок, що, по суті, актуально для всього сільськогосподарського сектора і харчової галузі загалом. При цьому необхідно зазначити, що такі проблеми є як і у підприємствах приватного сектора, так, і у великотоварних сільгосппідприємствах [15].

До стримуючих чинників розвитку свинарської галузі також відносять відсутність страхових програм у свинарстві, недосконалу законодавчу базу, що регулює будівництво або реконструкцію нових та діяльність наявних об'єктів, прогалини нормативної бази та брак потужностей і неузаконені методи утилізації продуктів побічного походження [12]. Також через відсутність прозорих економічних відносин виробництво свинини забезпечує прибутковість лише невеликому відсотку сільськогосподарських підприємств [22]. Додатково науковці відзначають, що відбувається порушення селекційно-плеїмних основ розвитку галузі свинарства, зростає ціновий диспаритет між сільськогосподарською та промисловою продукцією, рівень державної підтримки галузі є недостатнім. Перераховані чинники зумовили зменшення поголів'я свиней, збільшення тривалості виробничого циклу в галузі, значні перевитрати матеріальних, трудових, енергетичних ресурсів, зменшення оборотності капіталу більшості сільськогосподарських підприємств [51].

На відміну від вітчизняного європейський ринок свинини диверсифікований за продуктовою лінійкою і знаходиться у жорстких конкурентних умовах. Там виробники підлаштовуються під потреби зовнішнього ринку та клієнтів, тому випускають вузькоспеціалізовану продукцію, яка реалізується і експортується у тій формі, на яку є попит. Ми ж знаходимося на стадії, коли більшість свинарських підприємств України не мають власної переробки і реалізують продукцію у напівтушах. Нам треба спрямовувати розвиток таким чином, щоб не просто виробляти продукцію і потім

шукати, хто б її купив, а випускати її саме у тому вигляді, на який є максимальний попит. Українським виробникам, включаючи і приватний сектор, варто інвестувати кошти в якість харчових продуктів та ветеринарні стандарти країн Євросоюзу, також стандарти великих торговельних мереж [24].

Незважаючи на очевидну стагнацію, деякі автори все ж вважають, що сьогодні свинарство в Україні переживає етап модифікації з менш інтенсивної до більш інтенсивної галузі. Та констатують, що за останній рік значно підвищився інтерес виробників свинини до впровадження сучасних технологій утримання, впровадження штучного осіменіння та використання в системах розведення генотипів, що відзначаються високими відгодівельними та м'ясними якостями [53].

До останнього часу вітчизняні та іноземні інвестори не розглядали свинарство як прибутковий напрям бізнесу, віддаючи перевагу рослинництву та птахівництву. Однак, наразі якісну продукцію, що відповідає потребам ринку, можна виробляти лише на сучасних тваринницьких комплексах. Для подальшого розвитку галузі свинарства необхідна державна підтримка. Важливим у розвитку внутрішнього ринку м'яса та м'ясопродукції є нарощування експорту та зменшення імпорту продукції [34]. Серед потенційних джерел інвестування інноваційних проектів фермерських господарств та господарств населення доцільно передбачити бюджети об'єднаних територіальних громад, із яких на основі відповідної правової бази та на взаємовигідних засадах виробники свинини могли б одержувати компенсацію частини позики або відсоткової ставки [13]. Пріоритетними напрямками вкладення інвестиційних ресурсів мають стати: оновлення технологічної бази підприємств, створення сучасних лабораторій на підприємствах для контролю епізоотичної ситуації, створення інфраструктури племінних господарств, утилізація побічної продукції діяльності свиногомплексів [41].

Основним завданням сільськогосподарських підприємств, які займаються свинарством, є підвищення ефективності виробництва свинини на інноваційній основі, що забезпечує зменшення витрат ресурсів на одиницю продукції, підвищення продуктивності праці до рівня розвинутих європейських країн [33]. Пріоритетними напрямками інноваційного розвитку мають бути: перехід до інтенсивних методів ведення галузі, впровадження сучасних, науково обґрунтованих технологій кормо виробництва, оптимізація раціонів годівлі свиней [46].

Також зважаючи на обраний напрям розвитку галузі, особливу увагу в технологічних змінах варто приділити вибору системи відтворення стада та формування структури поголів'я [35].

З поміж двох можливих шляхів розвитку свинарства – екстенсивного і інтенсивного, головним є інтенсивний. Інтенсифікація свинарства – це такий шлях розвитку, під час якого за рахунок зростання витрат з розрахунку на одну голову, а також більш повного і раціонального використання виробничих фондів досягають підвищення продуктивності тварин, а, отже, підвищення виробництва свинини [57]. Інтенсивне свинарство дає безліч переваг з точки зору здоров'я тварин, безпеки харчових продуктів, гігієни та біобезпеки, а також деяких результатів для благополуччя в порівнянні з екстенсивним виробництвом [69].

Сучасне свинарство для подальшого прогресу пот-

ребує проведення постійного пошуку заходів, засобів та підходів щодо інтенсифікації галузі. Особливо актуальним цей аспект є в плані роботи з підвищення ефективності відтворення поголів'я. Забезпечити такий прогрес можна лише за рахунок глибокого аналізу наявного матеріалу, постійної роботи з материнським поголів'ям як на рівні тварин основного стада, так і перспективного – ремонтних свинок. Тобто вдосконалення окремих складових селекційно-племінних якостей, а саме такого важливого елементу як відтворна здатність свиноматок й відбувається підвищення ефективності виробництва свинини [55]. Сучасні автори визначають інтенсифікацію як один із напрямів інноваційного розвитку галузі свинарства. До актуальних інновацій в контексті інтенсифікації галузі можна віднести технічні, технологічні, біологічно-генетичні, організаційно-управлінські, які зорієнтовані на освоєння нової техніки та технології, використання у виробництві нових більш продуктивних генотипів тварин, зміну методів та способів планування виробничо-господарської діяльності, зниження виробничих затрат, тобто такі інновації, які запроваджуються підприємством з метою нарощування обсягів виробництва та підвищення ефективності виробництва свинини (збільшення приростів, підвищення ефективності конверсії корму, зменшення собівартості тощо) [60]. Головний напрям інтенсифікації галузі свинарства сьогодні вбачають в її індустріальному розвитку, який базується на інноваційно-інвестиційній основі. Зміст такої перебудови має полягати в переоснащенні свиногомплексів за індустріальним типом, з орієнтацією на якісні зміни у технології та організації виробничих ліній, в спеціалізації та концентрації свинарства [11].

Підвищений попит на високоякісну пісню свинину сприяє переформуванню селекційного процесу в Україні шляхом одержання товарного молодняку, який би відповідав світовим стандартам щодо м'ясних якостей свиней. Для цього необхідно вивчення м'ясних якостей свиней вітчизняного і закордонного генофонду [26, 6]. Саме прискорення темпів ведення селекційної роботи та суттєве вдосконалення наявних генотипів свиней дозволить значно підвищити можливості для їх подальшого використання. Інтенсифікація селекційного процесу вимагає пошуку нових методичних підходів щодо оцінки генотипу при проведенні племінного підбору та визначенню племінної цінності тварин [56]. Тому для підвищення ефективного ведення галузі свинарства в Україні, необхідно раціонально використовувати весь вітчизняний генофонд свиней та вже адаптоване в наших умовах імпордне поголів'я, що є в Україні [58]. Племінне розведення тварин має фокусуватися на виробленні поліпшеного потомства за загальними показниками свиноматок та відгодівельних свиней шляхом створення балансу і у свиноматки, і в її поросят. Додатковим аспектом підвищення ефективності свиноматки сьогодні є забезпечення наявності достатньої кількості сосків. Сучасні тенденції селекційної роботи в цій сфері сконцентровані на досягненні середнього показника в 16 сосків. Ця кількість важлива для зменшення суперництва за соски серед поросят, забезпечуючи дієвий сосок для кожного поросяти з метою уникнути залучення свиноматок-годувальниць. Додаткові соски також повинні забезпечити своє потомство якісним молозивом та молоком [37]. Одночасно актуальним є селекційний відбір направлений на зменшення різниці ваги при народженні приплоду та збільшенні ваги поросяти при народженні. Однорідність окупову-

ється протягом усього процесу від народження до фінішу, забезпечуючи більше циклів на рік та більшу кількість свиней, які відповідають показникам. Рівномірність ваги у поєднанні з великою вагою при народженні – запорука успіху. Коли всі поросята однакової ваги та розміру, конкуренція за соски є меншою, і вони можуть легко отримувати однакове харчування від свиноматки [10].

Підвищити рівень виробництва продукції свинарства можна лише за комплексного підходу впровадження нових технологічних рішень у всіх його ланках: реконструкції і модернізації великих промислових комплексів і впровадження інноваційних технологій великотоварного виробництва, будівництва нових ферм за кращими світовими зразками різної забудови з використанням сучасних інтенсивних технологій, розробки та застосування власних нових технологій з урахуванням еколого-етологічних принципів для дрібнотоварних господарств, які використовують корми власного виробництва [9]. Застосування нових технологічних підходів до підбору генотипів, утримання, вирощування та годівлі свиней дозволить створити комфортні умови їх утримання, збільшити виробництво високоякісної свинини з меншими затратами фінансових та матеріально-технічних ресурсів, поліпшити умови праці обслуговуючого персоналу та підвищити прибутковість галузі [31]. Незважаючи на певні кроки держави по становленню українського тваринницького комплексу, у тому числі прийняття різних програм, часткове дотування сільгоспвиробників, ринок свинарства усе ще перебуває в кризовому стані. Тільки великі свинокомплекси, які входять у концерни, що мають замкнений цикл виробництва, можуть собі дозволити впроваджувати сучасні технології вирощування свиней [25]. В умовах обмежених фінансових можливостей у переважній більшості сільськогосподарських підприємств пріоритетним і досить дієвим важелем досягнення прибутковості виробництва свинини є оновлення та створення матеріально-технічної бази свинарства шляхом реконструкції діючих і придатних до реконструкції та подальшої експлуатації спорожнених тваринницьких ферм і комплексів із впровадженням на них інноваційних техніко-технологічних й організаційно-економічних рішень [1]. На думку науковців, для виходу галузі свинарства на якісно новий рівень необхідно провести технологічну модернізацію виробництва продукції свинарства та створити племінну базу, здатну забезпечити якісне комплектування поголів'я товаровиробників продукції свинарства [44].

Найбільш раціональним напрямом розвитку свинарства Україні вважається подальше підвищення концентрації виробництва за рахунок створення умов розвитку інтеграційних процесів у галузі свинарства та суміжних із нею, а також залучення державних дотацій [59]. Позитивний результат виробництва свинини може бути досягнений не тільки на основі гармонійного синтезу високопрофесійного менеджменту та сучасного обладнання свиноферми, важливу роль мають відігравати племінні характеристики тварин, їх потенційні природні якості: багатоплідність, здатність до швидкого відтворення, стійкість до певних хвороб та різних кліматичних умов, м'ясистість, сальність, смакові особливості м'яса та сала. [60]. Напрямом розвитку галузі свинарства має бути об'єднання виробничої і переробної ланок м'яса. В результаті чого тваринницький комплекс отримає гарантований збут і прибуток, що дозволить зосередитись на технологічних процесах. В той же час переробні

підприємства отримують повне завантаження потужностей, що дозволить більш вільно планувати логістичні процеси відповідно до власних потреб та забезпечить постійну передбачувану ціну та якість продукції, що дуже цінують споживачі [2]. Крім того, за рахунок оптимізації витрат, собівартість м'яса в інтегрованих компаніях або кооперативах стане нижчою [3]. Розвиток галузі свинарства на основі концентрації, спеціалізації та агропромислової інтеграції з впровадженням промислових технологій є закономірним процесом для всіх розвинутих країн. Світовий досвід переконає, що максимальна економічна ефективність досягається при виробництві свинини великими спеціалізованими підприємствами промислового типу на основі найважливіших принципів інтенсифікації: раціональної організації племінної роботи із застосуванням дво-, чотирипородного схрещування; вдосконалення системи відтворення і структури стада, раціональної організації вибракування тварин; правильної організації утримання тварин і ветеринарно-профілактичних заходів у приміщеннях; раціональної організації кормовиробництва, його інтенсифікації; вдосконалення системи годування з урахуванням особливостей статевих-вікових груп; формування оптимальної матеріально-технічної бази; вдосконалення кооперації та інтеграції виробництва; поліпшення механізму організаційно-економічних відносин як всередині підприємств між підрозділами, так із іншими суб'єктами підприємницької діяльності [40].

До стратегічних напрямів розвитку галузі належить її експортна орієнтація. Основними експортними напрямками після закриття російського ринку для України можуть стати країни азіатського і африканського регіонів. На думку сучасних авторів необхідно орієнтуватися на розвиток високотоварного виробництва продукції галузі поряд зі створенням умов щодо збільшення поголів'я свиней в господарствах населення та підвищення рівня їх товарності. Надзвичайно важливе значення набуває забезпечення населення племінним молодняком свиней [19]. Розвиток великотоварного виробництва на базі сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств має орієнтуватися на виробництво експортної продукції, а дрібнотоварного – на самозабезпечення, на базі особистих селянських господарств [36].

Основними проблемами, що стоять перед сектором свинарства, є не тільки необхідність задовольнити зростаючий попит на свинину, але і значно зменшити вплив виробництва свинини на довкілля, відповідати більш високим стандартам добробуту тварин і водночас забезпечити прибутковість сектора. Немає сумнівів в тому, що інтерес споживачів до благополуччя тварин у всьому світі зростає [65]. Тому, в майбутньому на виробництво свинини все більше впливатиме конкуренція за природні ресурси, особливо за землю і воду, конкуренція за продукти харчування і корми, обмеження викидів вуглецю, а також законодавство про охорону навколишнього середовища та захисту тварин. А отже, екорациональність і екостабільність в найближчий час стануть ключовими характеристиками роботи свинарських комплексів, що зумовлять новий підхід до виробництва [54, 24]. За оцінками зарубіжних науковців [68], функціонування тваринництва призводить до викидів 44,0% антропогенного метану (в основному в результаті кишкової ферментації жуйних тварин), 53,0% антропогенного окису азоту (в основному з гною) і 5,0% антропогенного вуглекислого газу, що сприяють глобальному потеплінню, а також провокує закис-

лення і евтрофікація екосистем. Ферми є потужними джерелами забруднення навколишнього середовища. Щорічно з приміщень тваринницьких ферм вивільняються мільярди кубометрів водяної пари, вуглекислого газу, аміаку, сотні тисяч кубометрів сірководню, десятки тисяч тонн пилу та патогенна мікрофлора [62, 63, 64, 67, 76]. Концепція найближчих років у цій сфері – безвідходне виробництво, що полягає у повній переробці відходів, а за неможливості – в їх утилізації. Тобто отриманим відходам необхідно відразу знайти вторинне застосування, фактично перетворивши їх на вторинну сировину. Якщо ж і це зробити неможливо, такі відходи слід трансформувати в енергію [4, 66, 78].

Важливим є застосування передових технологій обчислювально-виміральної галузі, що дасть змогу покращити контроль за станом здоров'я стада та рівень управління виробничим процесом. У найближчі кілька десятиліть нанотехнології можуть застосовуватися в різних областях тваринництва і свинарства зокрема. Використання і впровадження нанорозмірних багатоцільових сенсорів, що вже розробляються, дозволить більш комфортно моніторити фізіологічний статус тварин та досягти прогресу в методах доставки ліків з використанням нанотрубок та інших наночастинок, якщо можуть бути точно націлені. Наночастки можуть впливати на засвоєння поживних речовин і стимулювати більш ефективне використання поживних речовин у поголів'я [79]. Точне годування дозволяє в режимі реального часу здійснювати моніторинг поза ферми та інтелектуальне управління кормами та тваринами для підвищення економічної ефективності, значного скорочення трудовитрат і раннього виявлення факторів, що викликають стрес для навколишнього середовища і здоров'я тварин, тим самим скорочуючи використання антибіотиків. Використання методів точного годування при вирощуванні свиней може значно знизити виробничі витрати (>8,0%), споживання білка і фосфору (25,0%) і їх виведення (40,0%), а також викиди парникових газів (6,0%) за рахунок підвищення ефективності окремих поживних речовин [72].

Пріоритетним завданням формування кормової бази для свинарства розглядається не тільки забезпечення поголів'я свиней якісними кормами, а й значне зниження їх собівартості. З метою вирішення цього завдання необхідно вжити заходів щодо підвищення білкової та енергетичної наповнюваності раціонів, кормів з білково-вітамінними і функціональними добавками, збільшення виробництва екструдованих, сухих кормів, кормового соєвого концентрату для стартерних кормів та інші заходи [20]. З урахуванням встановлених проблем з кормозабезпеченням та часткою кормів у структурі собівартості свинини важливим буде: забезпечити розвиток дорадчих програм для збільшення поінформованості дрібнотоварних виробників про переваги використання збалансованих комбікормів, налагодити системи постачання комбікормів до місць вирощування тварин, забезпечити розвиток цехів виробників – постачальників кормів [7].

З метою мінімізації збитків та недопущення поширення небезпечних інфекційних хвороб в галузі свинарства, Кабінетом Міністрів України планується організація та впровадження загальнодержавних міроприємств для посилення контролю за протиепізоотичною ситуацією, зокрема АЧС та системами відстежування вздовж ланцюга виробництва свинини [7]. Деякі автори вважають, що ефективним засо-

бом боротьби з АЧС може стати запровадження державою механізму компартменталізації – добровільної градації виробників залежно від рівня біозахисту на чотири компартменти: I – незахищені від загрози господарства; II – господарства низького рівня захисту; III – господарства середнього рівня захисту; IV – господарства високого рівня захисту [21]. Запобігання занесенню нових патогенів та обмеження їх поширення сприятиме підвищенню добробуту свиней, продуктивності господарств, а також буде сприяти зміцненню здоров'я населення [61, 74, 80].

Згідно з прогнозами [70] на глобальному рівні, до 2030 року очікується збільшення виробництва свинини на 13,0% – до 127 млн. т. Це вище базового рівня, зниженого через АЧС в 2018-2020 роках. Спалахи АЧС в країнах Азії продовжать впливати на свинарство в світі на початку прогнозованого періоду. Проте найбільших наслідків АЧС зазнають Китай, Філіппіни і В'єтнам. Очікується, що через спалахи африканської чуми свиней світове виробництво свинини збережеться нижче пікових значень до 2023 року. Потім планується стабільне збільшення виробництва на весь прогнозований період. [70] Глобальне зростання споживання м'яса має серйозні наслідки для нашої планети. Перспектива подальшого можливого розвитку свинарства описує два альтернативні сценарії підвищення стійкості майбутніх його систем. Перший сценарій – це система з високими витратами і високою віддачею, заснована на стійкій інтенсифікації, максимізує ефективність виробництва тваринного білка на обмеженій поверхні землі при одночасному зведенні до мінімуму впливу на навколишнє середовище. Другий сценарій – це система скорочення витрат і випуску, заснована на виборі тварин, які більш стійкі до зміни клімату і краще пристосовані для перетворення низькоякісних кормів (місцеві корми, побічні продукти кормів, харчові відходи) в м'ясо. Однак, на відміну від першого сценарію, другий сценарій призводить до зниження прогнозованої продуктивності, зниження ефективності виробництва і, можливо, збільшення витрат для споживача [73].

Висновки.

Отже, загалом свинарство на глобальному світовому рівні перебуває в стані відновлення після тимчасової кризи, що була спричинена поширенням африканської чуми свиней, яка знизила поголів'я та виробництво свинини в багатьох країнах та пандемії COVID-19, яка тимчасово знизила ринкову активність. Світове виробництво свинини характеризується зростанням як обсягів, так і цін на продукцію, перебуваючи в стані високо-конкурентної боротьби, трансформації технологій та інноваційного прогресу.

Також можемо констатувати, що галузь свинарства в Україні перебуває в стані тривалої кризи, причинами якої є: складна економічна ситуація, яка характеризується низькою купівельною спроможністю населення, недостатністю державної фінансової підтримки, низьким рівнем інвестування, несприятливою імпортно-експортною ситуацією, високою конкуренцією на внутрішньому ринку м'яса; дестабілізуюча дія епізоотичної ситуації з поширенням АЧС, що відзначається неефективним стримуванням і тенденцією до подальшого поширення, відсутністю програм державного відшкодування збитків; відставання підприємств та домогосподарств в технологічному, організаційному, управлінському планах та селекційно-плеємній роботі.

Для ефективного розвитку галузі свинарства необ-

хідно реалізувати ряд наступних завдань: залучити інвестиції та посилити фінансову підтримку товаровиробників; стимулювати впровадження інноваційних проєктів; інтенсифікувати функціонування як на регіональному, так і загальнодержавному рівнях; підвищити концентрацію виробництва за рахунок створення умов розвитку інтеграційних процесів; активізувати наукові розробки у галузі селекційно-племінної роботи; впроваджувати вискоєфективні системи забезпе-

чення кормами; модернізувати системи переробки відходів виробництва; забезпечити економічне використання енергосистем.

Перспективи подальших досліджень. Вважаємо за доцільне провести вивчення методів розведення свиней, їх значення в свиноводстві та ефективність у світі і в геокліматичних умовах України.

Список використаних джерел:

1. Бабаєв О. Ю. Економічна ефективність реконструкції свиноводських ферм і комплексів як важливий напрям підвищення прибутковості виробництва м'яса свиней. *Бізнесінформ. Економіка сільськогосподарства і АПК*, 2013. Вип. 2, С. 150–155. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2013-2_0-pages-150_155.pdf
2. Бабенко М. Стало відомо, чому в 2021 році Україну очікує масове закриття свиноводських комплексів. *AgroNews: Головні аграрні новини*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agronews.ua/news/chomu-v-2021-rotsi-ukrainu-ochikuie-masove-zakryvaiutsia-svynokompleksy/> (дата звернення 29.08.2021 р.).
3. Бабенко М. З 2021 року в Україні масово закриватимуться неефективні свиноводські комплекси. *Agro.polat.com*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agropolit.com/news/16439-z-2021-roku-v-ukrayini-masovo-zakrivatimutsya-neeefektivni-svynokompleksi> (дата звернення 29.08.2021 р.).
4. Баськов О. Виклики та перспективи для свиноводства: репортаж із форуму «Свиноводство майбутнього». *Kurkul.com Онлайн асистент фермера*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kurkul.com/spetsproekty/479-vikliki-ta-perspektivi-dlya-svinarstva-reportaj-iz-forumu-svinoferma-maybutnogo> (дата звернення 29.08.2021 р.).
5. Бондарська О. Свиноводство 2021: факти та очікування. *XIII Міжнародний конгрес «Прибуткове свиноводство»*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fex.net/uk/s/peykt6v> (дата звернення 29.08.2021 р.).
6. Бричко А. М. Основні тенденції виробництва та збуту продукції свиноводства на вітчизняному ринку основні тенденції виробництва та збуту продукції свиноводства на вітчизняному ринку. *Економіка та управління підприємствами. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*, 2017. Вип. 1(06), С. 32–35. http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/6_2017/07.pdf
7. Вектори економічного розвитку. *Національна економічна стратегія 2030*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nes2030.org.ua/> (дата звернення 29.08.2021 р.).
8. Войтенко С. Л., Васильєва О. О., Бейдик Н. М., Вишневський Л. В., Оцінка розвитку та продуктивності свиноводства в умовах племінних господарств України. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2016. Вип. 115, С. 41–46. http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20115_.pdf
9. Волощук В. М. Стан і перспективи розвитку галузі свиноводства. *Вісник аграрної науки*. 2014. Вип. 2, С. 17–20. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaan_2014_2_6
10. Вос, М., Внесок Нурор Макстер у екостабільність. *Нурор Макстер*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hypor.com/uk/news/hypor-maxter-and-its-contribution-sustainability-uk/> (дата звернення 29.08.2021 р.).
11. Галайда М. О. Економічна ефективність свиноводства та потенційні можливості його розвитку. *Магістерська робота*. Тернопільський НАУ. 2017. С. 111. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/16432/1/ЕФАПм-21%20Галайда%20М.%20Економічна%20ефективність%20свиноводства%20та%20потенційні%20можливості%20його%20розвитку%20.pdf>
12. Глобальний ринок свинини: підсумки липня. *Асоціація «Свинарів України»*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asu.pigua.info/uk/news/959/?type=asu> (дата звернення 29.08.2021 р.).
13. Гнатишин Л. Б. Проблеми ефективного розвитку свиноводства України. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2019. Вип. 4, С. 80–84. http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_4_16
14. Гнатишин Л. Б. Тенденції галузі свиноводства в організаційній структурі аграрного виробництва. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33, С. 160–165 http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrcr_2019_33_25
15. Гончар Т. І., Тегляй О. М. Привабливість галузі свиноводства в Україні для інвестиційних ресурсів. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2011. Вип. 19, С. 302–308. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/195/1/53.pdf>
16. Грищенко Н. П. Розвиток свиноводства в Україні. *Науковий журнал «Тваринництво та технології харчових продуктів»*. 2017. Вип. 271, С. 16–23. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Tekhnologiya/article/view/10066/8932>
17. Демчук В., Родак Н. ТОП-15 свиноводських комплексів України в 2019 р. *Асоціація «Свинарів України»*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://latifundist.com/rating/top-15-svynokompleksov-ukrainy-v-2019-g> (дата звернення 29.08.2021 р.).
18. Жуковський О. М., Никифоров О. В. Галузь свиноводства - реальна та прогнозована загроза для довкілля. *Агроекологічний журнал*. 2013. Вип. 3, С. 102–107. http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrog_2013_3_21
19. Збарський В. К., Шпак О. О., Свиноводство — ключова галузь у сільському господарстві України. *Агросвіт*. 2016. Вип. 21, С. 8–14. http://www.agrosvit.info/pdf/21_2016/3.pdf
20. Ібатуллін М. І., Кормозабезпечення, як основа ефективного свиноводства в Україні. *Економічна наука. Економіка та держава*. 2017. Вип. 10, С. 13–16. http://www.economy.in.ua/pdf/10_2017/5.pdf
21. Калашнікова Т. В. Інституційні засади сталого розвитку свиноводства в Україні Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції: Матеріали VIII-ї Всеукраїнської наук.-практ. конф. Миколаїв, 2021, С. 14–16.

- http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25345/1/%D0%A%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%88%D0%BD_%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A2.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%9C%D0%9D%D0%90%D0%A3.pdf
22. Калінчик М. В., Калінчик С. М. Алексєєнко І. М. Сучасні тенденції, стан та перспективи виробництва свинини в Україні. *Агросвіт*. 2015. Вип. 3–4, С. 31–39, http://www.agrosvit.info/pdf/3-4_2015/7.pdf
23. Кобернюк С. О. Стан ринку продукції свинарства в умовах економічної кризи. *Економіка АПК*. 2009., Вип. 5, С. 36–39. http://www.agrosvit.info/pdf/5_2009/7.pdf
24. Кобернюк С. О. Тенденції ринку продукції свинарства в Україні. *Ефективна економіка*. 2013. Вип. 5, Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2065>
25. Коломієць С. М. Сучасний стан виробництва свинини в Україні і за кордоном. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2011. Вип. 108, С. 15–26. http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/2913/1/35_%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%20%D0%92%D0%98%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%A6%D0%A2%D0%92%D0%90%20%D0%A1%D0%92%D0%98%D0%9D%D0%98%D0%9D%D0%98%20%D0%92%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%86%20%D0%86%20%D0%97%D0%90%20%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%94%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C.pdf
26. Козир В. С., Церенюк О. М., Акімов О. В., Бабіч М. Забійні якості молодняку свиней порід ландрас та уельс. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2020. Вип. 124, С. 97–104. DOI 10.32900/2312-8402-2020-124-97-104
27. Копитець Н. Г., Волошин В. М. Сучасний стан та тенденції ринку м'яса. *Економіка АПК*. 2020. Вип. 6, С. 59. http://eaprk.org.ua/sites/default/files/eaprk/2020/06/ekonomikaapk_2020_6_p_59_67.pdf
28. Копитець Н. Г. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку свинини в Україні. *Економіка АПК*. 2018. Вип. 11, С. 44. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201811044>
29. Король О. Ринок свинини: дорогі корми стали викликом 2020 року Аграрне інформаційне агентство Agravery. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agravery.com/uk/posts/show/rinok-svinini-dorogi-kormi-stali-viklikom-2020-roku> (дата звернення 29.08.2021 р.).
30. Ксьонз І. М., Хандкарян І. М. Африканська чума свиней - реальна загроза галузі свинарства в Україні. *Свинарство*. 2017. Вип. 69, С. 188–195. http://nbuv.gov.ua/UJRN/svun_2017_69_25
31. Лимар В. О., Волощук В. М., Хатко І. В., Підтереба О. І. Прогресивні технології у свинарстві та їх переваги. *Свинарство*, 2012. Вип. 60, С. 8–11. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/svun_2012_60_4.pdf
32. Лоза А. Галузь у розрізі: піки і спади свинарства. *PigUA.info: Свинарство в Україні та світі*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pigua.info/uk/post/galuz-u-rozrizi-piki-i-spadi-svinarstva> (дата звернення 24.08.2021 р.)
33. Мазуренко О. В. Розвиток інноваційно-орієнтованого свинарства: концептуальний підхід. *Економіка АПК*. 2015. Вип. 4, С. 71–76. http://eaprk.org.ua/sites/default/files/eaprk/15_04_71-76.pdf
34. Маслак О. М. Свинарство - традиції та прибутковий бізнес. *Агробізнес сьогодні*. 2016. Вип. 15-16. <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/7831-svinarstvo-tradytsii-ta-prybutkovyi-biznes.html>
35. Менькач С. О. Напрями вдосконалення виробництва продукції свинарства (стан питання). *Зоотехнія*. 2013. Вип. 34, Т. 5, С. 111–116 <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/article/viewFile/2883/2822>
36. Минів Р. М. Перспективи розвитку свинарства в сільськогосподарських підприємствах. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія : Харчові технології*. 2016. Вип. 1(4), Т. 18, С. 207–212. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2016_18_1\(4\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2016_18_1(4)_38)
37. Міллер Е. Новый взгляд на экономические показатели продуктивности свинарства. *Нурог Махтер*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hypor.com/uk/news/new-perspective-economic-swine-performance-uk/> (дата звернення 24.08.2021 р.)
38. Місюк М. В., Сушарник Я. А. Аналіз сучасного стану функціонування галузі. *Інноваційна економіка*. 2016. Вип. 7–8, С. 28–35. http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_7-8_6
39. Панкєєв С. П. Технологічні аспекти виробництва свинини в умовах сільськогосподарських підприємств України. *Priority directions of science and technology development. Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference Kyiv, Ukraine 21-23 March 2021*. pp. 53–60. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/priority-directions-of-science-and-technology-development-21-23.03.21.pdf>
40. Підгорний В. А. Підвищення ефективності виробництва продукції свинарства у сільськогосподарських підприємствах: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Вінниця, 2020, с. 79. <https://vsau.org/assets/images/content/nauka/specrady/dysertaciya-pidgorniy.pdf>
41. Підгорний А. В. Пріоритетні напрями підвищення ефективності виробництва продукції свинарства у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка та управління АПК*. 2019. Вип. 1, С. 50–64. http://nbuv.gov.ua/UJRN/esupark_2019_1_7
42. Прогноз ОЕСР-ФАО щодо розвитку свинарства у світі до 2030 року. *MeatNews. Головні новини м'ясної галузі*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://meatnews.com.ua/top/2672/prognoz-oon-shhodo-rozvytku-svinarstva-u-sviti-do-2030-roku/> (дата звернення 29.08.2021 р.)
43. Родіна О. В. Аналіз стану виробництва свинини в Україні та Дніпропетровській області. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. Вип. 11, С. 490–493, <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/103.pdf>
44. Самойлик Ю. В. Стратегічні напрями розвитку свинарства в Україні. *Інноваційна економіка*. 2021. Вип. 1–2(86),

С. 20–27. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/download/714/787>

45. Секторальна стратегія свинарства 2020-2025. Асоціація «Свинарів України». 34 С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asu.pigua.info/userfiles/doc/Секторальна%20стратегія%20свинарства%202020-2025.pdf> (дата звернення 29.08.2021 р.).

46. Сосновська О. О. Стан та напрями інноваційного розвитку свинарства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*. 2013. Вип. 2(7), Т. 1, С. 257–63. <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/7.1/257.pdf>

47. Сурай П. Современные тенденции развития свиноводства в мире. *Экономика и менеджмент*. 2012. Вип. 9, С. 10–20, http://www.feedfood.com.ua/download/Pig_perspectgive_2012aa.pdf

48. Сушарник Я. А. Аналітичний огляд сучасного стану функціонування галузі свинарства. *Економічна наука. Економіка та держава*. 2021. Вип. 7, С. 52–56. <https://doi.org/10.32702/23066806.2021.7.52>

49. Статистичний бюллетень «Виробництво продукції тваринництва за видами», 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/sq/vpt/arh_vpt2021_u.html (дата звернення 29.08.2021 р.).

50. Статистичний збірник «Тваринництво України», 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm (дата звернення 29.08.2021 р.).

51. Степасюк Л. М. Виробництво свинини в Україні: виклики сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 27(2), С. 67–71. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-34>

52. Теслюк А. А. Сучасний стан свинарства в Херсонській області. *Наукові доповіді НУБіП України. Тваринництво*. 2017. Вип. 5(69), режим доступу <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/200353.pdf>

53. Ушаков М. О., Панкєєв С. П. Технологія виробництва свинини в умовах свинарського підприємства товариства з обмеженою відповідальністю «Воронцовське». *Науково-інформаційний вісник ХДАУ*, 2019. Вип. 12, С. 142–146. <http://dspace.ksau.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/1518/%D0%A3%D1%88%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%9C.%D0%9E.%2C%20%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%94%D1%94%D0%B2%20%D0%A1.%D0%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

54. Х'южмас М. Екорациональність: вплив свинарства на довкілля. *Hypor Maxter*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hypor.com/uk/news/environmental-sustainability-feedprint-pork-uk/> (дата звернення 29.08.2021 р.).

55. Церенюк О. М., Акімов О. В. Бабіч М., Кропівець-Доманська К. Аналіз відтворних якостей свиней породи ланд-рас та уельс в суб'єктах плеїмінної справи України. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2021, Вип. 125, С. 227–237. <https://doi.org/10.32900/2312-8402-2021-125-227-237>

56. Церенюк О. М. Розрахунок генетичного потенціалу продуктивності в свинарстві. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2020. Вип. 123, С. 194–204. <https://doi.org/10.32900/2312-8402-2020-123-194-204>

57. Церенюк О. М. Відгодівельні ознаки молодняку свиней з різною стресостійкістю в період “кризи відлучення”. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2017. Вип. 118, С. 191–199. <http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20118.pdf>

58. Церенюк О. М., Онищенко А. О. Напрямки подальшого удосконалення та раціонального використання української м'ясної породи свиней. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2017. Вип. 117, С. 233–239. <http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20117.pdf>

59. Шавалюк О., Попівняк Р. Свинарство як ефективна галузь продовольчого комплексу України. *Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК*. 2014. Вип. 21(1)б, С. 357–360. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2014_21\(1\)_67](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2014_21(1)_67)

60. Якобчук В. П., Кравець І. В., Русак О. П. Інноваційний розвиток галузі свинарства. Монографія. Житомир: Видавництво ФОП Євенок О.О., 2012. С. 188. http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/2924/3/Innovatsiyni_rozvytok_haluzi_svinarstva.pdf

61. Alarcón, L. V., Allepuz, A. and Mateu, E., 2021. Biosecurity in pig farms: a review. *Porc Health Manag.*, issue 7,5 <https://doi.org/10.1186/s40813-020-00181-z>

62. Albernaz-Gonçalves, R., Olmos, G. and Hötzel, M. J., 2021. My pigs are ok, why change? – animal welfare accounts of pig farmers. *Animal*, issue 3, Vol. 15, 100154, <https://doi.org/10.1016/j.animal.2020.100154>.

63. Bidigare-Curtis, H., 2014. A New Approach to Ohio Pig Farming. *Discussions*, issue 10(3). <http://www.inquiriesjournal.com/a?id=966>

64. Carlsson-Kanyama, A. and González, A. D., 2009. Potential contributions of food consumption to climate change. *Am J Clin Nutr.*, issue 89, pp.1074S–1709S. <https://doi.org/10.3945/ajcn.2009.26736AA>

65. De la Casa, E. L., 2017. Intensive pig farming: ethical considerations. *Agosto*, pp. 1–8. https://ddd.uab.cat/pub/da/da_a2017v8n3/da_a2017v8n3a3.pdf

66. Di, Z., Xingxiang, W. and Zhigao, Z., 2017. Impacts of Small-Scale Industrialized Swine Farming on Local Soil, Water and Crop Qualities in a Hilly Red Soil Region of Subtropical China. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, issue 14, 1524. <https://doi.org/10.3390/ijerph14121524>

67. Divyalakshmi, D., 2017. Assessment of Microclimate and Gaseous Pollutants in Dairy and Pig Sheds in an Organized Farm. *Indian Journal of Animal Sciences*, issue 6, vol. 87, pp. 93–96. <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/20173227963>

68. Gerber, P. J., Steinfeld, H., Henderson, B., Mottet, A., Opio, C. and Dijkman, J., 2013. Tackling Climate Change Through Livestock—A Global Assessment of Emissions and Mitigation Opportunities. *Food and Agriculture Organization of the*

United Nations, Rome: Available online: <http://www.fao.org/3/a-i3437e.pdf>

69. Maes, D., Dewulf, J., Piñeiro, C., Edwards, S. and Kyriazakis, I., 2019. A critical reflection on intensive pork production with an emphasis on animal health and welfare. *Journal of animal science*, issue 98, <https://doi.org/10.1093/jas/skz362>
70. OECD/FAO (2021), "OECD-FAO Agricultural Outlook", OECD Agriculture statistics (database), web-sait. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/agr-outl-data-en>. (request date 29.08.2021)
71. Oh, S. and Whitley, N., 2011. Pork Production in China, Japan and South Korea. *Anim Biosci.*, issue 24(11), pp. 1629–1636. <https://doi.org/10.5713/ajas.2011.11155>
72. Pomar, C. and Remus, A., 2019. Precision pig feeding: a breakthrough toward sustainability. *Anim Front*, issue 9, pp. 52–59 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6951959/>
73. Rauw, W. M., Rydhmer, L., Kyriazakis, I., Øverland, M., Gilbert, H., Dekkers, J. C., Hermes, S., Bouquet, A., Gómez Izquierdo, E., Louveau, I. and Gomez-Raya, L., 2020. Prospects for sustainability of pig production in relation to climate change and novel feed resources. *Journal of the science of food and agriculture*, issue 100(9), pp. 3575–3586. <https://doi.org/10.1002/jsfa.10338>
74. Renault, V., Humblet, M. F. and Moons, V., 2018. Rural veterinarian's perception and practices in terms of biosecurity across three European countries. *Transbound Emerg Dis.* issue 65, pp. 183–93. <https://doi.org/10.1111/tbed.12719>
75. Scott, N. R., 2006. Impact of nanoscale technologies in animal management. *The Netherlands: Wageningen Academic Publishers*, WAAP Book of the Year, pp. 283–291. https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=vhHTDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA283&ots=VQEz6JLoL&sig=eD9pAE2JO5dV-E9_C9Xe0x2p7KY&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
76. Samarin, G., Vasilyev, A., Tikhomirov, D., Normov, D., Pavlov, A., Kokunova, I., Solovieva, M. and Dvoretckii, L., 2021. The Environmental Impact of Pig Farming in International research conference on Challenges and Advances in Farming, *Food Manufacturing, Agricultural Research and Education, KnE Life Sciences*, pp. 932–941. <https://doi.org/10.18502/cls.v0i0.9031>
77. Shahbandeh, M., 2021. Number of pigs worldwide 2021, by country. Statista. Agriculture, Farming. web-sait. URL: <https://www.statista.com/statistics/263964/number-of-pigs-in-selected-countries/> (request date 29.08.2021)
78. Shi, J. C., Yu, X. Y., Zhang, M. K., Lu, S. G., Wu, W. H., Wu, J. J. and Xu, J. M., 2011. Potential risks of copper, zinc, and cadmium pollution due to pig manure application in a soil-rice system under intensive farming: A case study of Nanhu, China. *J. Environ. Qual.*, issue 40, pp. 1695–1704. <https://doi.org/10.2134/jeq2010.0316>
79. Thornton, P. K., 2010. Livestock production: recent trends, future prospects. *Philos. Trans. R. Soc. Lond. B Biol. Sci.*, issue 365, pp. 2853–2867. <https://doi.org/10.1098/rstb.2010.0134>
80. Woonwong, Y., Do, D. and Thanawongnuwech, R., 2020. The Future of the Pig Industry After the Introduction of African Swine Fever into Asia. *Animal Frontiers*, issue 10, pp. 30–37. <https://doi.org/10.1093/af/vfaa037>

References:

1. Babaiev, O. Yu., 2013. Ekonomichna efektyvnist rekonstruktsii svynarskykh ferm i kompleksiv yak vazhlyvyi napriam pidvyshchennia prybutkovosti vyrobnytstva miasa svynei [Економічна ефективність реконструкції свинарських ферм і комплексів як важливий напрям підвищення прибутковості виробництва м'яса свиней]. *Biznesinform. Ekonomika silskoho hospodarstva i APK*, issue 2, pp. 150–155. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2013-2_0-pages-150_155.pdf
2. Babenko, M., 2021. Stalo vidomo, chomu v 2021 rotsi Ukrainu ochikuie masove zakryttia svynokompleksiv. Agronews: Holovni aharni novyny. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://agronews.ua/news/chomu-v-2021-rotsi-ukrainu-ochikuie-masove-zakryvaiutsia-svynokompleksy/> (data zvernennia 29.08.2021).
3. Babenko, M., 2021. Z 2021 roku v Ukraini masovo zakryvatymutsia neefektyvni svynokompleksy. Agro.polat.com. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://agropolit.com/news/16439-z-2021-roku-v-ukrayini-masovo-zakrivatymutsia-neefektivni-svynokompleksi> (data zvernennia 29.08.2021).
4. Baskov, O., 2021. Vykylyky ta perspektyvy dlia svynarstva: reportazh iz forumu «Svynofarma maibutnoho». Kurkul.com Onlain asystent fermeru. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://kurkul.com/spetsproekty/479-viklyki-ta-perspektivi-dlya-svynarstva-reportaj-iz-forumu-svynofarma-maibutnogo> (data zvernennia 29.08.2021).
5. Bondarska, O., 2021. Cvynarstvo 2021: fakty ta ochikovannia. XIII Mizhnarodnyi konhres «Prybutkove svynarstvo». [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://fex.net/uk/s/peykt6v> (data zvernennia 29.08.2021).
6. Brychko, A. M., 2017. Osnovni tendentsii vyrobnytstva ta zbutu produktsii svynarstva na vitchyznianomu rynku osnovni tendentsii vyrobnytstva ta zbutu produktsii svynarstva na vitchyznianomu rynku [The main trends in the production and sale of pig products in the domestic market The main trends in the production and sale of pig products in the domestic market]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy. Skhidna Yevropa: Ekonomika, biznes ta upravlinnia*, issue 1(06), pp. 32–35. http://www.easterneurope-bm.in.ua/journal/6_2017/07.pdf
7. Vektory ekonomichnoho rozvytku. Natsionalna ekonomichna stratehiia 2030. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://nes2030.org.ua/> (data zvernennia 29.08.2021).
8. Voitenko, S. L., Vasyliov, O. O., Beidyk, N. M. and Vyshnevskiy, L. V., 2016. Otsinka rozvytku ta produktyvnosti svynomatok v umovakh plemynnykh hospodarstv Ukrainy [Estimation of development and productivity of sows in the conditions of breeding farms of Ukraine]. *Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN*, issue. 115, pp. 41–46. http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20115_.pdf
9. Voloshchuk, V. M., 2014. Stan i perspektyvy rozvytku haluzi svynarstva [State and prospects of development of the pig industry]. *Visnyk ahramoi nauky*, issue 2, pp. 17–20. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaan_2014_2_6.

10. Vos, M., 2021. Vnesok Hypor Maxter u ekostabilnist. Hypor Maxter. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.hypor.com/uk/news/hypor-maxter-and-its-contribution-sustainability-uk/> (data zvernennia 29.08.2021).
11. Halaida, M. O., 2017. Ekonomichna efektyvnist svynarstva ta potentsiini mozhlyvosti yoho rozvytku [Economic efficiency of pig breeding and potential opportunities for its development]. *Mahistersska robota. Ternopilskiyi NAU*, pp. 111. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/16432/1/EFAPm-21%20%20Halaida%20M.%20Ekonomichna%20defektyvnist%20svynarstva%20ta%20potentsiini%20mozhlyvosti%20ioho%20rozvytku%20.pdf>
12. Hlobalnyi rynek svynyny: pidsumky lypnia. Asostsiatsiia «Svynariv Ukrainy». [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://asu.pigua.info/uk/news/959/?type=asu> (data zvernennia 29.08.2021).
13. Hnatyshyn, L. B., 2019. Problemy efektyvnoho rozvytku svynarstva Ukrainy [Problems of effective development of pig breeding in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony Seria: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, issue. 4, pp. 80–84. http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_4_16.
14. Hnatyshyn, L. B., 2019. Tendentsii haluzi svynarstva v orhanizatsiinii strukturi aharnoho vyrobnytstva [Trends in the pig industry in the organizational structure of agricultural production]. *Infrastruktura rynku*, issue 33, pp. 160–165 http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrcr_2019_33_25
15. Honchar, T. I. and Tehliai, O. M., 2011. Pryvablyvist haluzi svynarstva v Ukraini dlia investytsiinykh resursiv [Attractiveness of the pig industry in Ukraine for investment resources.]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, issue 19, pp. 302–308. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/195/1/53.pdf>
16. Hryshchenko, N. P., 2017. Rozvytok svynarstva v Ukraini [Development of pig breeding in Ukraine]. *Naukovyi zhurnal «Tvarynnytstvo ta tekhnologii kharchovykh produktiv»*, issue 271, pp. 16–23. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Tekhnologiya/article/view/10066/8932>
17. Demchuk, V. and Rodak, N., 2020. TOP-15 svynokompleksiv Ukrainy v 2019 r. Asostsiatsiia «Svynariv Ukrainy». [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://latifundist.com/rating/top-15-svinokompleksov-ukrainy-v-2019-g> (data zvernennia 29.08.2021).
18. Zhukorskyi, O. M. and Nykyforuk, O. V., 2013. Haluz svynarstva - realna ta prohnozovana zahroza dlia dovkilia [The pig industry is a real and forecasted threat to the environment.]. *Ahroekolohichni zhurnal*, issue 3, pp. 102–107. http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrog_2013_3_21.
19. Zbarskyi, V. K. and Shpak, O. O., 2016. Cvynarstvo — kluchova haluz u silskomu hospodarstvi Ukrainy [Pig breeding is a key branch of agriculture in Ukraine]. *Ahrosvit*, issue 21, pp. 8–14. http://www.agrosvit.info/pdf/21_2016/3.pdf
20. Ibatullin, M. I., 2017. Kormozabezpechennia, yak osnova efektyvnoho svynarstva v Ukraini [Feed supply as a basis for efficient pig breeding in Ukraine]. *Ekonomichna nauka. Ekonomika ta derzhava*, issue 10, pp. 13–16. http://www.economy.in.ua/pdf/10_2017/5.pdf
21. Kalashnikova, T. V., 2021. Instytutsiini zasady staloho rozvytku svynarstva v Ukraini Ekolohichni ta sotsialni aspekty rozvytku ekonomiky v umovakh yevointehratsii [Institutional principles of sustainable pig breeding development in Ukraine Ecological and social aspects of economic development in the conditions of European integration]. *Materialy VIII-yi Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. Mykolaiv*, pp. 14–16. http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25345/1/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%88%D0%BD_%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A2.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%9C%D0%9D%D0%90%D0%A3.pdf
22. Kalinchyk, M. V., Kalinchyk, S. M. and Aliksieienko, I. M., 2015. Suchasni tendentsii, stan ta perspektyvy vyrobnytstva svynyny v Ukraini [Current trends, state and prospects of pork production in Ukraine], *Ahrosvit*, issue 3–4, pp. 31–39, http://www.agrosvit.info/pdf/3-4_2015/7.pdf
23. Koberniuk, S. O., 2009. Stan rynku produktiv svynarstva v umovakh ekonomichnoi kryzy [The state of the market of pig products in the economic crisis.]. *Ekonomika APK*, issue 5, pp. 36–39. http://www.agrosvit.info/pdf/5_2009/7.pdf
24. Koberniuk, S. O., 2013. Tendentsii rynku produktiv svynarstva v Ukraini [Trends in the market of pig products in Ukraine.]. *Efektivna ekonomika*, issue. 5, Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2065>
25. Kolomiets, S. M., 2011. Suchasnyi stan vyrobnytstva svynyny v ukraini i za kordonom. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva*, issue 108, pp. 15–26. http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/2913/1/35_%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%20%D0%92%D0%98%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%A6%D0%A2%D0%92%D0%90%20%D0%A1%D0%92%D0%98%D0%9D%D0%98%D0%9D%D0%98%20%D0%92%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%86%20%D0%86%20%D0%97%D0%90%20%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%94%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C.pdf
26. Kozyr, V. S., Tsereniuk, O. M., Akimov, O. V. and Babich, M., 2020. Zabiini yakosti molodniaku svynei porid landras ta uels [Slaughter qualities of young pigs of Landrace and Wales breeds.]. *Naukovo-tekhnichniy biuleten IT NAAN*, issue. 124, pp. 97–104. <https://doi.org/10.32900/2312-8402-2020-124-97-104>
27. Kopytets, N. H. and Voloshyn V. M., 2020. Suchasnyi stan ta tendentsii rynku miasa [Current state and trends of the meat market]. *Ekonomika APK*, issue 6, pp. 59. http://eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/2020/06/ekonomikaapk_2020_6_p_59_67.pdf
28. Kopytets, N. H., 2018. Suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku rynku svynyny v Ukraini [The current state and trends in the pork market in Ukraine]. *Ekonomika APK*, issue 11, pp. 44. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201811044>
29. Korol, O., 2020. Rynek svynyny: dorohi kormy staly vyklykom 2020 roku Ahrame informatsiine ahenstvo Agravery. [El-

elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://agravery.com/uk/posts/show/rinok-svinini-dorogi-kormi-stali-viklikom-2020-roku> (data zvernennia 29.08.2021).

30. Ksonz, I. M. and Khandkarian, I. M., 2017. Afrykanska chuma svynei - realna zahroza haluzi svynarstva v Ukraini [African swine fever is a real threat to the pig industry in Ukraine]. *Svynarstvo*, issue 69, pp. 188–195. http://nbuv.gov.ua/UJRN/svun_2017_69_25.

31. Lyamar, V. O., Voloshchuk, V. M., Khatko, I. V. and Pidtereba O. I., 2012. Prohresyvnii tekhnologii u svynarstvi ta yikh perevahy [Advanced technologies in pig breeding and their advantages]. *Svynarstvo*, issue. 60, pp. 8–11. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/svun_2012_60_4.pdf

32. Loza, A., 2021. Haluz u rozrizi: piki i spady svynarstva. PigUA.info: Svynarstvo v Ukraini ta sviti. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://pigua.info/uk/post/galuz-u-rozrizi-piki-i-spadi-svynarstva> (data zvernennia 24.08.2021)

33. Mazurenko, O. V., 2015. Rozvytok innovatsiino-orientoivanoho svynarstva: kontseptualnyi pidkhid [Development of innovation-oriented pig breeding: a conceptual approach.]. *Ekonomika APK*, issue 4, pp. 71–76. http://eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/15_04_71-76.pdf

34. Maslak, O. M., 2016. Svynarstvo - tradytsii ta prybutkovyi biznes [Pig breeding is a tradition and a profitable business]. *Ahrobiznes sohodni*, issue 15-16. <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichniy-hektar/item/7831-svynarstvo-tradytsii-ta-prybutkovyi-biznes.html>

35. Menkach, S. O., 2013. Napriamy vdoskonalennia vyrobnytstva produktsii svynarstva (stan pytannia) [Directions for improving the production of pig products (status of the question)]. *Zootekhnika*, issue 34, vol. 5, pp. 111–116. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/article/viewFile/2883/2822>

36. Myniv, R. M., 2016. Perspektyvy rozvytku svynarstva v silskohospodarskykh pidpriemstvakh [Prospects for the development of pig farming in agricultural enterprises]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterinarnoi medytsyny ta biotekhnologii imeni S. Z. Gzhytskoho. Seriya: Kharchovi tekhnologii*, issue 1(4), vol. 18, pp. 207–212. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2016_18_1\(4\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2016_18_1(4)_38).

37. Miller, E. 2020. Novyi pohliad na ekonomichni pokaznyky produktyvnosti svynarstva. Hypor Maxter. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.hypor.com/uk/news/new-perspective-economic-swine-performance-uk/> (data zvernennia 24.08.2021 r.)

38. Misiuk, M. V. and Susharnyk, Ya. A., 2016. Analiz suchasnoho stanu funktsionuvannia haluzi [Analysis of the current state of the industry]. *Innovatsiina ekonomika*, issue 7–8, pp. 28–35. http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_7-8_6.

39. Pankiev, S. P., 2021. Tekhnolohichni aspekty vyrobnytstva svynyny v umovakh silskohospodarskykh pidpriemstv Ukrainy [Technological aspects of pork production in the conditions of agricultural enterprises of Ukraine]. *Priority directions of science and technology development. Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference. Kyiv, Ukraine 21-23 March 2021*. pp. 53–60. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/priority-directions-of-science-and-technology-development-21-23.03.21.pdf>

40. Pidhornyi, V. A., 2020. Improving the efficiency of pig production in agricultural enterprises. *Abstract of Ph.D. dissertation*, Vinnnytsia, 2020, <https://vsau.org/assets/images/content/nauka/specrady/dysertaciya-pidgornyi.pdf>

41. Pidhornyi, A. V., 2019. Priorytetni napriamy pidvyshchennia efektyvnosti vyrobnytstva produktsii svynarstva u silskohospodarskykh pidpriemstvakh [Priority areas for improving the efficiency of pig production in agricultural enterprises]. *Ekonomika ta upravlinnia APK*, issue 1, pp. 50–64. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecupapk_2019_1_7.

42. Prohnoz OESR-FAO shchodo rozvytku svynarstva u sviti do 2030 roku. MeatNews. Holovni novyny miasnoi haluzi. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://meatnews.com.ua/top/2672/proghnoz-on-shhodo-rozvytku-svynarstva-u-sviti-do-2030-roku/> (data zvernennia 29.08.2021)

43. Rodina, O. V., 2016. Analiz stanu vyrobnytstva svynyny v Ukraini ta Dnipropetrovskii oblasti [Analysis of the state of pork production in Ukraine and Dnipropetrovsk region]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*, issue 11, pp. 490–493. <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/103.pdf>

44. Samoiluk, Yu. V., 2021. Stratehichni napriamky rozvytku svynarstva v Ukraini [Strategic directions of pig breeding development in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika*, issue 1–2(86), pp. 20–27. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/download/714/787>

45. Sektoralna stratehiia svynarstva 2020-2025. Asostsiatsiia «Svynariv Ukrainy». 34 S. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://asu.pigua.info/userfiles/doc/Sektoralna%20stratehiia%20svynarstva%202020-2025.pdf> (data zvernennia 29.08.2021).

46. Sosnovska, O. O., 2013. Stan ta napriamy innovatsiinooho rozvytku svynarstva [State and directions of innovative development of pig breeding]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii. Ekonomichni nauky*. issue. 2(7), vol. 1, pp. 257–63. https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/7_1/257.pdf

47. Surai, P., 2012. Sovremennyye tendentsyy razvitiya svynovodstva v myre [Modern trends in the development of pig breeding in the world]. *Ekonomyka i menedzhment*. issue 9, pp. 10–20, http://www.feedfood.com.ua/download/Pig_perspectgive_2012aa.pdf

48. Susharnyk, Ya. A., 2021. Analichnyi ohliad suchasnoho stanu funktsionuvannia haluzi svynarstva [An analytical look at the modern pig breeding function.]. *Ekonomichna nauka. Ekonomika ta derzhava*. issue 7, pp. 52–56. <https://doi.org/10.32702/23066806.2021.7.52>

49. Statystychnyi biulleten «Vyrobnytstvo produktsii tvarynnystva za vydamy», 2021 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym

dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/sg/vpt/arh_vpt2021_u.html (data zvernennia 29.08.2021)

50. Statystychnyi zbirnyk «Tvarynnytstvo Ukrainy», 2020 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm (data zvernennia 29.08.2021)

51. Stepasiuk, L. M., 2019. Vyrobnnytstvo svynyny v Ukraini: vyklyky sohodennia [Pork production in Ukraine: today's challenges]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, issue 27(2), pp. 67–71. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-34>

52. Tesliuk, A. A., 2017. Suchasnyi stan svynarstva v Khersonskii oblasti [The current state of pig breeding in the Kherson region.]. *Naukovi dopovidi NUBiP Ukrainy. Tvarynnytstvo*, issue 5(69), rezhym dostupu <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/200353.pdf>

53. Ushakov, M. O. and Pankiev, S. P., 2019. Tekhnolohiia vyrobnytstva svynyny v umovakh svynarskoho pidpriemstva tovarystva z obmezhenoii vidpovidalnistiu «Vorontsovske» [Technology of pork production in the conditions of the pig enterprise of the limited liability company «Vorontsovske»]. *Naukovo-informatsiyni visnyk KhDAU*, issue 12, pp. 142–146. <http://dspace.ksau.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/1518/%D0%A3%D1%88%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%9C.%D0%9E.%2C%20%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%94%D1%94%D0%B2%20%D0%A1.%D0%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

54. Khiuzhmas, M., 2021. Ekoratsionalnist: vplyv svynarstva na dovkillia. Hypor Maxter. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.hypor.com/uk/news/environmental-sustainability-feedprint-pork-uk/> (data zvernennia 29.08.2021)

55. Tsereniuk, O. M., Akimov, O. V. Babich, M. and Kropivets-Domanska K., 2021. Analiz vidtvornykh yakosteï svynei porody landras ta uels v subiektakh plemynnoi spravy Ukrainy [Analysis of reproductive qualities of Landrace and Wales pigs in breeding subjects of Ukraine]. *Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN*, issue 125, pp. 227–237. <https://doi.org/10.32900/2312-8402-2021-125-227-237>

56. Tsereniuk, O. M., 2020. Rozrakhunok henetychnoho potentsialu produktyvnosti v svynarstvi [Calculation of genetic productivity potential in pig breeding]. *Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN*, issue 123, pp. 194–204. <https://doi.org/10.32900/2312-8402-2020-123-194-204>

57. Tsereniuk, O. M., 2017. Vidhodivelni oznaky molodniaku svynei z riznoiu stresostiikistiu v period «kryzy vidluchennia» [Feeding signs of young pigs with different stress resistance during the «weaning crisis»]. *Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN*, issue. 118, pp. 191–199. <http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20118.pdf>

58. Tsereniuk, O. M. and Onyshchenko A. O., 2017. Napriamky podalshoho udoskonalennia ta ratsionalnoho vykorystannia ukraïnskoi miasnoi porody svynei [Directions for further improvement and rational use of the Ukrainian meat breed of pigs]. *Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN*, issue 117, pp. 233–239. <http://animal.kharkov.ua/archiv/ntb/NTB%20117.pdf>

59. Shavaliuk, O. and Popivniak, R., 2014. Svynarstvo yak efektyvna haluz prodovolchoho kompleksu Ukrainy [Свинарство як ефективна галузь продовольчого комплексу України.]. *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Seria: Ekonomika APK*, issue 21(1)b, pp. 357–360. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2014_21\(1\)_67](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2014_21(1)_67)

60. Iakobchuk, V. P., Kravets, I. V. and Rusak, O. P., 2012. Innovatsiyni rozvytok haluzi svynarstva [Innovative development of the pig industry]. Monohrafiia. Vydavnytstvo FOP Yevenok O.O., Zhytomyr. http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/2924/3/Innovatsiyni_rozvytok_haluzi_svynarstva.pdf

61. Alarcón, L. V., Allepuz, A. and Mateu, E., 2021. Biosecurity in pig farms: a review. *Porc Health Manag.*, issue 7,5 <https://doi.org/10.1186/s40813-020-00181-z>

62. Albernaz-Gonçalves, R., Olmos, G. and Hötzel, M. J., 2021. My pigs are ok, why change? – animal welfare accounts of pig farmers. *Animal*, issue 3, Vol. 15, 100154, <https://doi.org/10.1016/j.animal.2020.100154>.

63. Bidigare-Curtis, H., 2014. A New Approach to Ohio Pig Farming. *Discussions*, issue 10(3). <http://www.inquiriesjournal.com/a?id=966>

64. Carlsson-Kanyama, A. and González, A. D., 2009. Potential contributions of food consumption to climate change. *Am J Clin Nutr.*, issue 89, pp.1074S–1709S. <https://doi.org/10.3945/ajcn.2009.26736AA>

65. De la Casa, E. L., 2017. Intensive pig farming: ethical considerations. *Agosto*, pp. 1–8. https://ddd.uab.cat/pub/da/da_a2017v8n3/da_a2017v8n3a3.pdf

66. Di, Z., Xingxiang, W. and Zhigao, Z., 2017. Impacts of Small-Scale Industrialized Swine Farming on Local Soil, Water and Crop Qualities in a Hilly Red Soil Region of Subtropical China. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, issue 14, 1524. <https://doi.org/10.3390/ijerph14121524>

67. Divyalakshmi, D., 2017. Assessment of Microclimate and Gaseous Pollutants in Dairy and Pig Sheds in an Organized Farm. *Indian Journal of Animal Sciences*, issue 6, vol. 87, pp. 93–96. <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/20173227963>

68. Gerber, P. J., Steinfeld, H., Henderson, B., Mottet, A., Opio, C. and Dijkman, J., 2013. Tackling Climate Change Through Livestock—A Global Assessment of Emissions and Mitigation Opportunities. *Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome*: Available online: <http://www.fao.org/3/a-i3437e.pdf>

69. Maes, D., Dewulf, J., Piñeiro, C., Edwards, S. and Kyriazakis, I., 2019. A critical reflection on intensive pork production with an emphasis on animal health and welfare. *Journal of animal science*, issue 98, <https://doi.org/10.1093/jas/skz362>

70. OECD/FAO (2021), “OECD-FAO Agricultural Outlook”, OECD Agriculture statistics (database), veb-sait. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/agr-outl-data-en>. (request date 29.08.2021)

71. Oh, S. and Whitley, N., 2011. Pork Production in China, Japan and South Korea. *Anim Biosci.*, issue 24(11), pp. 1629–1636. <https://doi.org/10.5713/ajas.2011.11155>

72. Pomar, C. and Remus, A., 2019. Precision pig feeding: a breakthrough toward sustainability. *Anim Front*, issue 9, pp. 52–59 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6951959/>
73. Rauw, W. M., Rydhmer, L., Kyriazakis, I., Øverland, M., Gilbert, H., Dekkers, J. C., Hermes, S., Bouquet, A., Gómez Izquierdo, E., Louveau, I. and Gomez-Raya, L., 2020. Prospects for sustainability of pig production in relation to climate change and novel feed resources. *Journal of the science of food and agriculture*, issue 100(9), pp. 3575–3586. <https://doi.org/10.1002/jsfa.10338>
74. Renault, V., Humblet, M. F. and Moons, V., 2018. Rural veterinarian's perception and practices in terms of biosecurity across three European countries. *Transbound Emerg Dis*, issue 65, pp. 183–93. <https://doi.org/10.1111/tbed.12719>
75. Scott, N. R., 2006. Impact of nanoscale technologies in animal management. *The Netherlands: Wageningen Academic Publishers*, WAAP Book of the Year, pp. 283–291.
https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=vhHTDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA283&ots=VQEz6JLoL&sig=eD9pAE2JO5dV-E9_C9Xe0x2p7KY&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
76. Samarin, G., Vasilyev, A., Tikhomirov, D., Normov, D., Pavlov, A., Kokunova, I., Solovieva, M. and Dvoretckii, L., 2021. The Environmental Impact of Pig Farming in International research conference on Challenges and Advances in Farming, *Food Manufacturing, Agricultural Research and Education, KnE Life Sciences*, pp. 932–941. <https://doi.org/10.18502/kls.v0i0.9031>
77. Shahbandeh, M., 2021. Number of pigs worldwide 2021, by country. Statista. Agriculture, Farming. web-sait. URL: <https://www.statista.com/statistics/263964/number-of-pigs-in-selected-countries/> (request date 29.08.2021)
78. Shi, J. C., Yu, X. Y., Zhang, M. K., Lu, S. G., Wu, W. H., Wu, J. J. and Xu, J. M., 2011. Potential risks of copper, zinc, and cadmium pollution due to pig manure application in a soil-rice system under intensive farming: A case study of Nanhu, China. *J. Environ. Qual.*, issue 40, pp. 1695–1704. <https://doi.org/10.2134/jeq2010.0316>
79. Thornton, P. K., 2010. Livestock production: recent trends, future prospects. *Philos. Trans. R. Soc. Lond. B Biol. Sci.*, issue 365, pp. 2853–2867. <https://doi.org/10.1098/rstb.2010.0134>
80. Woonwong, Y., Do, D. and Thanawongnuwech, R., 2020. The Future of the Pig Industry After the Introduction of African Swine Fever into Asia. *Animal Frontiers*, issue 10, pp. 30–37. <https://doi.org/10.1093/af/vfaa037>

Mykhailo Oleksandr Hryhorovych, graduate student

Sumy National Agrarian University

(Sumy, Ukraine)

Current state and ways of pig production in the world and Ukraine.

The article examines the current state of the pig industry in Ukraine and in the world. The current level of development of pork production was also studied both in general - by individual producing countries, and in more detail - in Ukraine. The economic environment and state policy on pig breeding, meat production and the formation of the pork market in the country were covered. Focusing on the current situation, the article considers the trends and future development of domestic pig breeding. The paper separately identifies the main causes of problematic issues that are still relevant and destabilize the industry, hindering its development. In addition, the authors outlined ways out of today's crisis and outlined promising areas of work for pork producers in the future. The material for the study were the works of modern scientists, researchers and experts in the field of pig breeding, statistical collections and databases, which were summarized, analyzed, compared in terms of relevance of scientific views, pork production, changes in pig population, dynamics and structure of market indicators. It has been established that pig farming in the world is recovering from the temporary crisis caused by the global spread of African swine fever and the COVID-19 pandemic. World pork production is characterized by rising both volumes and prices of products, being in a state of highly competitive struggle, transformation of technologies, innovative progress. At the same time, the pig industry in Ukraine is in a state of slight stabilization after a long deep decline and slow adaptation to dynamic changes in internal and external macroeconomic, competitive and epizootic environment, new technologies, new requirements for product quality and ways of managing and changing consumer sentiment. We believe that the necessary steps to resuscitate and intensify the pig industry in Ukraine should begin with strengthening investment and innovation, revival of breeding and modernization of agricultural enterprises and households in technical, technological, sanitary, environmental aspects of the industry integration process.

Key words: pig breeding, meat production, pig population, African swine fever, pork market

Дата надходження до редакції: 01.09.2021 р.